

УКРАЇНА

(19) UA (11) 41075 (13) A

(51) 7 A61B5/145

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС

ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВИНАХІДвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ВИЗНАЧЕННЯ ТЯЖКОСТІ ПЕРЕБІГУ ГОСТРОГО ПАНКРЕАТИТУ

(21) 2001010674

(22) 30.01.2001

(24) 15.08.2001

(46) 15.08.2001, Бюл. № 7, 2001 р.

(72) Переяслав Андрій Анатолійович, Чуклін
Сергій Миколайович, Децик Ярослав Богданович(73) ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

(57) Спосіб визначення тяжкості перебігу гострого панкреатиту, який полягає в тому, що у хворого беруть кров у пробірку з 0,2 мл 5% розчину етилендіамінтетраацетату (ЕДТА), центрифугують при 4°C протягом 10 хвилин для отримання плазми, яку досліджують, який **відрізняється** тим, що при дослідженні визначають рівень трипсиноген активуючого пептиду (ТАП).

Винахід відноситься до медицини, зокрема до невідкладної абдомінальної хірургії, і може бути використаний для прогнозування важкості перебігу гострого панкреатиту.

Відомий спосіб визначення важкості перебігу гострого панкреатиту [1], який полягає у визначенні прогностичних критеріїв Ranson.

При надходженні	
Вік	> 55 років
Лейкоцити	> $16 \times 10^9/\text{л}$
Рівень глюкози в крові	> 10 ммоль/л
Лактатдегідрогеназа	> 350 МО/л
АсАТ	> 120 МО/л
Протягом перших 48 годин	
Зниження гематокритного числа	> 10%
Кальцій сироватки крові	< 2 ммоль/л
Дефіцит основ	> 4 ммоль/л
Зростання рівня сечовини крові	> 1,25 ммоль/л
Секвестрація рідини	> 6 л
Артеріальне PO ₂	< 60 мм рт.ст

Перші п'ять показників оцінюють при надходженні і віддзеркалюють важкість гострого запального процесу, а інші шість вимірюють протягом наступного дня і відображають системні ефекти циркулюючих медіаторів запалення. При наявності трьох і більше позитивних показників стверджують важкий перебіг гострого панкреатиту. Критерії Ranson, які використовуються протягом останніх 25 років, дають цінну інформацію стосовно можливого перебігу захворювання [2]. Суттєвим недолі-

ком прогностичної системи є те, що для повного визначення всіх параметрів необхідно щонайменше 48 годин, а чутливість методу складає 70% і специфічність – 67%.

Дуже поширеним є спосіб визначення важкості перебігу гострого панкреатиту, який вибраний прототипом і який полягає у визначенні у плазмі крові С-реактивного білка (СРБ). Він є простим і швидким методом для постійного спостереження за хворими на гострий панкреатит [3, 4]. Недоліком використання СРБ як раннього прогностичного маркера перебігу гострого панкреатиту є те, що він сягає своїх максимальних рівнів на 2–3 добу з моменту захворювання, а чутливість методу складає 80% і специфічність 76%.

В основу винаходу поставлене завдання шляхом визначення іншого показника прискорити отримання інформації про важкість перебігу гострого панкреатиту.

Поставлене завдання вирішується тим, що у способі визначення важкості перебігу гострого панкреатиту, який полягає в тому, що у хворого беруть кров у пробірку з 0,2 мл 5% розчину етилендіамінтетраацетату (ЕДТА), центрифугують при 4°C протягом 10 хвилин для отримання плазми, яку досліджують, згідно з винаходом при дослідженні визначають рівень трипсиноген-активуючого пептиду (ТАП).

Запропонований показник є специфічним для підшлункової залози, тоді як С-реактивний білок є неспецифічним маркером запалення. ТАП відщеплюється від трипсиногену під дією ентерокинази тонкої кишки. Активування трипсиногену виникає вже через кілька хвилин після пошкодження ацинарних клітин підшлункової залози. Тому виз-

начення рівня ТАП дає інформацію про важкість пошкодження підшлункової залози вже в перші години від початку захворювання.

Спосіб здійснюють наступним чином.

У хворого беруть кров у пробірку з етилендіамінтетраацетату (ЕДТА), центрифугують при 4°C протягом 10 хвилин для отримання плазми, яку досліджують методом імуноферментного аналізу, на аналізаторі визначають рівень трипсиноген-активуючого пептиду.

Висока інформативність способу, його чутливість і специфічність підтверджені дослідженнями, які проведено у клініці факультетської хірургії Львівського державного медичного університету ім. Данила Галицького. Для порівняльної оцінки прогностичної цінності різних показників визначались наступні критерії:

1. Специфічність – відсоток правильно передбачених легких форм.

2. Чутливість – відсоток правильно передбачених важких форм.

3. Позитивна прогностична цінність (ППЦ) – відсоток прогнозованих важких форм, які прикінцево дійсно були важкими.

4. Від'ємна прогностична цінність (ВПЦ) – відсоток прогнозованих легких форм, які прикінцево дійсно були легкими.

5. Ефективність (загальна точність) – відсоток усіх форм, в яких наслідок був правильно передбачений.

6. Рівень помилковості (РП) – відсоток усіх форм, в яких остаточний результат був передбачений неправильно.

Порівняльну оцінку наведено у таблиці.

Порівняльна оцінка цінності показників важкості перебігу гострого панкреатиту

Показники	Прогностичні критерії					
	Чутливість (%)	ППЦ (%)	Специфічність (%)	ВПЦ (%)	Ефективність (%)	РП (%)
Критерії Ranson	46,9	82,9	89,9	61,7	67,9	32,1
С-реактивний протеїн (>0,1 г/л)	68,2	85,0	61,5	53,3	62,6	37,4
ТАП (>10 нМ/л)	92,1	89,7	91,7	93,6	91,9	8,1

Рівень ТАП в плазмі вище 10 нМ/л у 92,1% пацієнтів свідчить про важкий перебіг захворювання.

Джерела інформації:

1. Ranson J.H.C., Rifkind K.M., Roses D.F., Fink S.D., Eng K., Spencer F.C. Prognostic signs and the role of operative management in acute pancreatitis // Surg. Gynecol. Obstet. – 1974. – Vol. 139. – P. 69–81.

2. Friess H., Silva J.C., Uhl W., Isenmann R., Büchler M.W. Acute pancreatitis: the role of infection // Dig. Surg. – 1996. – Vol. 13. – P. 357–361.

3. Ferguson C.M., Bradley E.L. Can markers for pancreatic necrosis be used as indicators for surgery? // Amer. J. Surg. – 1990. – Vol. 160. – P. 459–461.

4. Büchler M., Malfertheiner P., Schoetensack C., Uhl W., Beger H.G. Sensitivity of antiproteases, complement factors and C-reactive protein in detecting pancreatic necrosis. Results of a prospective clinical study // Int. J. Pancreatol. – 1986. – Vol. I. – P. 227–235.

Тираж 50 екз.

Відкрите акціонерне товариство «Патент»

Україна, 88000, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 101

(03122) 3 – 72 – 89 (03122) 2 – 57 – 03

